

3. 10. 2017

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K relevantnosti požadavku na placení soudního poplatku obcí

V reakci na článek Povinnost obce vymáhat pohledávky a možnost obce prominout dluh, či vzdát se svých práv[1] ze dne 4. 9. 2017 považuji za nutné poukázat na problematiku povinnosti obce platit soudní poplatky a to zejména v civilních sporech.

Obecně uznávaným účelem (funkcí) soudních poplatků je zabezpečit zčásti úhradu nákladů, které vznikají státu výkonem soudnictví (fiskální funkce), omezovat podávání některých neuvážených či svévolných (šikanózních) návrhů na zahájení soudních řízení (regulační funkce) a působit na to, aby povinní dobrovolně plnili své povinnosti (motivační funkce).[2]

Dle ustanovení §38 odst. 6 a odst. 7 zákona o obcích je obec povinna chránit svůj majetek před neoprávněnými zásahy a včas uplatňovat právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení a rovněž je povinna trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky, a zabezpečit, aby nedošlo k promlčení nebo zániku z nich vyplývajících práv.

Z porovnání výše uvedeného vyvstává otázka, zda nelze vyvodit závěr, aby obce (respektive územně samosprávné celky) byly osvobozeny od placení soudních poplatků a to zejména v civilních sporech. V praktické rovině považuji za téměř vyloučené, aby obec využívala podávání žalob z šikanózních důvodů, když takový exces a s ním spojený výdaj by bylo možno vyložit jako porušení §38 zákona o obcích co do účelnosti, a současně by se mohlo jednat o konflikt s předpisy trestního práva[3]. Současně s výše uvedenou povinností obce dle ustanovení §38 odst. 6 a 7 zákona o obcích jsou limitovány možnosti obce nepodávat návrh na zahájení soudního řízení.

Pakliže tedy vyloučíme odůvodnění soudního poplatku jako prevenci šikany a regulace můžeme přistoupit k posouzení motivační funkce soudního poplatku. V praxi zřejmě nebude pochybností o tom, že pro solventní a v rámci ekonomického fungování životaschopnou protistranu může tento prvek zapůsobit. Hrozba hrazení nákladů soudního řízení je pro takovou protistranu relevantní a bývá často tím, co na misce vah rozhodne o případné mimosoudní dohodě či vhodném kompromisu. Tato motivační funkce však zcela zaniká v případech, kdy protistrana objektivně není schopna své závazky plnit. Takové situace nastávají nejčastěji v případě dluhů pocházejících z nájemních vztahů u fyzických osob, případně z kategorie ekonomicky nezdravých a slabých osob právnických, u nichž se jedná běžně o dluhy ze smluvních pokut a náhrad škody. Nálezem senátu Ústavního soudu ze dne 9. 10. 2008, sp. zn. I. ÚS 2929/07[4] a dalšími nálezy na něj navazujícími byla možnost, zvláště středně velkých a větších obcí nechat se v soudních jednáních zastoupit advokátem omezena, neboť jim nadále v případě úspěchu nepřisluší náhrada nákladů právního zastoupení a paušální náhrada nákladů dle vyhlášky č. [254/2015 Sb.](#)[5] je k úhradě zastoupení advokátem nedostačující. Rozsah přiznání náhrady nákladů právního zastoupení je pak u okresních i krajských soudů nejednotná. Obce jsou tak postaveny před volbu zajistit vystupování před soudem z řad vlastních zaměstnanců, což může představovat problém nejen po stránce personální (odbornost, časové možnosti), ale rovněž případnou nemožnost vymáhat v případě chyby náhradu škody v plné výši po zaměstnanci[6], v kontradikci s volbou nechat se zastoupit advokátem tzv. za své a rozpočet obce zatížit dalším výdajem, který bude v konečném důsledku stejně nevymahatelný jako samotná původní pohledávka. Vzhledem k výše uvedené nejednotnosti rozhodování soudu pak obec není ani schopna s dostatečnou jistotou předem posoudit, zda ji náhrada nákladů právního zastoupení bude, či nebude přiznána.

Z Ústavním soudem definovaných a i jinak všeobecně přijímaných funkcí soudních poplatků tak v případě občanskoprávních sporů zůstává pro obce a stát relevantním pouze funkce fiskální. Tato funkce je však dle mého názoru zanedbatelná. Nedomnívám se, že objem finančních prostředků, které stát získá ze soudních poplatků placených obcemi je v celkovém objemu významná a může vyvážit náklady, které obce vynakládají v souvislosti s vymáháním pohledávek, a které v konečném důsledku nejsou vymozeny přičemž největší pravděpodobnost jejich úhrady je u dlužníků - fyzických osob, ve výši mírně přesahující třicet procent, jako plnění získané v oddlužení dle insolvenčního zákona. U dlužníků právnických osob je pak často iluzorní.

Dodáno závěrem pak považuji za relevantní otázku placení soudních poplatků obcemi otevřít, i s ohledem na trvající četnost obvinění zastupitelů obcí a úředníků z nehospodárného vynakládání prostředků obce a to přesto, že mi osobně není znám případ sdělení obvinění přímo za výlohy spojené s úhradou soudního poplatku. Není však tajemstvím, že náklady na soudní poplatek a jejich možná zpětná dobytost hrají v rámci rozhodování odpovědných osob významnou roli.

Mgr. Michal Vodička,

právník obce s rozšířenou působností

e-mail: vodicka-michal@post.cz

[1] Dostupné na [www](http://www.www), k dispozici >>> [zde](#).

[2] náleží Ústavního soudu ze dne 5.3.2009, sp. zn. II. ÚS 2432/08.

[3] například § 220 a § 221 zákona č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník

[4] Nález Ústavního soudu - senátu ze dne 9.10.2008, sp. zn. I. ÚS 2929/07

[5] Před 6.10.2015 byl využíván Nález Ústavního soudu - pléna ze dne 7.10.2014, sp. zn. Pl. ÚS 39/13 - 1

[6] limitace dle §257 zákona č. [262/2006](#) Sb., zákoník práce oproti náhradě škody způsobené advokátem

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)

- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních – hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)